

PASTÝŘSKÝ LIST NA 1. NEDĚLI POSTNÍ 1998

Bratři a sestry,

vstupujeme do posvátné čtyřicetidenní postní přípravy na velikonoce v roce, který je v rámci přípravy na Velké jubileum roku 2000 věnován Duchu svatému. Dnešní evangelium nám staví před oči působivý obraz Ježíše, který se vrací od Jordánu plný Ducha svatého. Ten ho vodí pouští. Přesto je pokoušen ďáblem.

V těchto událostech můžeme vidět i obraz našeho života. My patříme Kristu a máme jeho Ducha, který i nás vodí po našich životních cestách. Na nich se setkáváme s četnými zkouškami, které naši víru znovu a znovu prověřují. Nedůvěra, pyšné představy, že nikoli Bůh, ale my sami všechno zachráníme, touha po bohatství nebo po ovládnutí druhých – to vše se může dotýkat i nás. Nikdo nemůže říci, že je ze svých vlastních sil, bez posily Ducha svatého, vůči pokušení dost odolný.

Ježíš v dnešním evangeliu je jako ten, kdo všechna pokušení důsledně a bezezbytku odmítá. Zcela nad nimi vítězí v síle a moci Ducha. Slavně zvítězil a v síle Ducha překonal svým zmrtvýchvstáním i smrt. Na svých vítězstvích nám dává podíl. Ve svátosti křtu nás vytrhl z moci zla a přijal za vlastní. Uvedl nás mezi své vyvolené, kteří mají dědictví u Otce. Ve svátostech nám dává svého Ducha a tento dar slavně zpečetuje ve svátosti biřmování.

Ježíš nás už nenazývá služebníky, ale přáteli a zve nás svými dary do společenství se sebou a s Otcem. Očekává od nás přijetí této nabídky a odpověď naším věrným přátelstvím. Postní doba, která v těchto dnech začala, je pro nás další a jedinečnou příležitostí, abychom své přátelství s společenství s Kristem v Duchu sv. hlouběji pochopili, více docenili a byli mu věrní. Šest týdnů je teď před námi jako velká příležitost k obnově jedinečného vztahu s Trojjediným Bohem, který začal křtem a je založen na působení Ducha sv. v církvi i v našem životě. My máme v této posvátné době jeho přítomnost a působení objevovat. Obnova křestního vyznání o velikonoční noci má tento náš proces postní obnovy dovést. Po prohloubení našeho obrácení, po smíření s Bohem v upřímně přijaté svátosti pokání, kéž nás Bůh nalezne jako společenství svých přátel, které chce po Ježíšově vzoru odhalit a odmítat každé pokušení a vyrůstat ve vzájemné lásce a ve věrnosti nebeskému Oci.

Křest nám však otevřel ještě jednu vzácnou cestu. Zařadil nás mezi Ježíšovy učedníky a přátele, a tak nám zjednal místo u Ježíšova stolu. Až budeme na Zelený čtvrtek večer slavit mši sv. na památku poslední večeře, můžeme si živě připomenout, že i my jsme do tohoto vzácného společenství Ježíše s apoštoly pozváni. A tak doceníme ještě více ten nesmírný dar, který provází a naplňuje náš křesťanský život, totiž dar Kristova těla a Kristovy krve, kterými jsme nasyceni.

Doufáme, že jste v posledních týdnech prostřednictvím příprav všichni prohloubili svůj pohled na tuto svátost Kristovy lásky, že jste hlouběji ocenili dar mše svaté a že jste každý objevili něco vzácného a hezkého, čeho jste si dosud nepovšimli a za co budete moci Bohu ještě více děkovat.

Jak bylo už dříve oznámeno, odpověděla vatikánská Kongregace pro bohoslužbu a svátosti kladně na žádost České biskupské konference o dovolení možnosti podávat věřícím svaté přijímání – kromě tradičního způsobu do úst – i na ruku. Je tak ukončeno období provizoria, ve kterém se střetaly názory na vhodnost či nevhodnost tohoto způsobu přijímání a ve kterém se objevovala řada potíží s tím, jak se dobře zachovat vůči těm, kteří doma ve svých zemích jsou již po léta či desetiletí zvyklí na tento způsob přijímání těla Kristova. Od nynějška, kdy vyhlášíme účinnost tohoto dovolení, jsou na území České republiky dovoleny oba způsoby přijímání eucharistie: jak do úst, tak na ruku. A každý věřící má plné právo sám volit ten z obou způsobů, který pro sebe považuje za vhodný. Ten, kdo svaté přijímání podává, bude způsob zvolený přijímajícím respektovat, tedy vloží svatou hostii buď do otevřených úst nebo na rozevřenou dlaň.

Podávání svatého přijímání na ruku bude u nás pro někoho novinkou, pro jiného praxí, kterou zná z jiných zemí. Pro někoho zůstane nezvyklým způsobem, který sám praktikovat nechce. Pro jiného bude tento způsob naplněním touhy podílet se s větší osobní účastí na přijímání tohoto převzácného pokrmu, dotýkat se těla Kristova ve svátosti nejen jazykem, ale i rukou, přijímat vzácný dar – Krista v eucharistii – způsobem, kterým dnes přijímáme všechny ostatní dary – tedy ve stoje do rukou.

Třicetileté období, kdy je v katolické církvi opět umožněn tento starobylý zvyk podávání na ruku, který je totiž zvykem starším, než podávání do úst – ukazuje, že pro dnešní lidi jsou zcela jistě vhodné oba způsoby, do úst i na ruku.

Bratři a sestry, víme dobře, že každá změna vzbudí pozornost a někdy u někoho i nelibost. Jestliže je ale zaváděno do liturgie cokoli, co je schváleno Svatým stolcem a biskupy, není místo pro úvahy, zda jde o věc oprávněnou. Od této chvíle je tedy zbytečné nebo spíš škodlivé vést debaty o tom, jaký způsob přijímání těla Kristova může či má být zaveden: oba jsou dovoleny a každý si volí způsob podle svého uvážení.

Bylo by velkou škodou, kdybychom věnovali větší pozornost úvahám o tom, jak Krista ve stálosti přijímat, než Ježíši Kristu samotnému. O něho jde, na něm nám v první řadě záleží. Obráťme tedy své oči na něho a nechme se vést jeho Duchem. Ten nás totiž nejen přivádí s Kristem k Otci, ale přivádí nás všechny také do jednoho bratrského společenství. Kéž naše společenství roste ve vzájemné lásce tím více, čím více v něm bude místo jak pro jedinečnou lásku Boží, tak pro oprávněnou různost nás, lidí.

K tomu vám žehnáme a přejeme vám co nejhlubší prožití postní doby, doby naší duchovní obnovy.

Mons. Jaroslav Škarvada
Mons. Václav Malý
Mons. Jiří Paďour

Miloslav kardinál Vlk

Příloha č. 2: Dotazník

Dotazník – Podávání Eucharistie na ruku v současné praxi

Vážení kněží,
studuji na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a v současné době pracuji na bakalářské práci s názvem: *Proces zavedení možnosti přijímání Eucharistie na ruku na území České republiky*.

Tímto se na vás obracím s prosbou o vyplnění následujícího dotazníku, který má sloužit k průzkumu pro mou bakalářskou práci ohledně praxe podávání Eucharistie na ruku. Možnost podávání Eucharistie na ruku je v ČR zavedena již více než deset let. V souvislosti s jejím zaváděním kolovaly různé obavy spojené především s úctou k Eucharistii, ale také se záležitostmi praktického charakteru a další. Cílem průzkumu tedy je zjistit, zda a do jaké míry byly tyto obavy naplněny a jak byla tato možnost uvedena v praxi.

Pokud se rozhodnete vyplnit dotazník a pomoci tak realizaci průzkumu a mé bakalářské práci, seznamte se, prosím, s dalšími informacemi:

Dotazník obsahuje 9 otázek a jeho vyplnění by nemělo zabrat více než 10 minut. Cílovou skupinou pro můj dotazník jsou kněží s ustanovením v Arcidiecézi pražské. U níže uvedených otázek mám na mysli přijímání pouze pod způsobem chleba. Pro odpovědi využijte, prosím, šedivá políčka. V případě zájmu se s výsledky budete moci seznámit v konečné podobě bakalářské práce, jejíž jeden výtisk bude uložen v knihovně KTF UK, a nebo vám je na vyžádání mohu zaslat.

Vyplněný dotazník mi, prosím, zašlete na e-mailovou adresu jungovami@seznam.cz, nejlépe do 15. května 2009. Pokud byste chtěli zachovat naprostou anonymitu, můžete využít k odeslání vyplněného dotazníku e-mailovou adresu dotaznik.ktf@seznam.cz (pro vstup použijte heslo *liturgika*).

Případné dotazy ráda zodpovím. Děkuji mnohokrát za váš čas a ochotu.

Michaela Jungová

Uved'te, prosím, rok Vašeho narození.

Uved'te, prosím, rok Vašeho kněžského svěcení.

V jaké zemi jste vyrůstal? Česká republika
 Slovenská republika
 Polsko
 V jiné. Jaké?

Ve které části arcidiecéze pražské působíte?

- a) město Praha
- b) mimo město Praha   severně od Prahy   jižně od Prahy
 východně od Prahy   západně od Prahy

Prostor pro případná další sdělení:

---

1) **Jaký způsob podávání Eucharistie věřícím preferujete (můžete zaškrtnout i více zdůvodnění)?** *Preference může souviset s mnoha okolnostmi, ale zaškrtněte ten způsob, který je bližší Vám osobně, pokud takový je, a následně specifikujte, které důvody Vás k tomu vedou.*

A) *Do úst, protože*

- a) myslím, že je tu menší riziko, že Eucharistie upadne na zem.
- b) se mi to zdá více hygienické.
- c) se mi tento způsob z teologického hlediska jeví jako správnější.
- d) mám obavy, že při podávání Eucharistie na ruku ji věřící nepřijme ihned a může ji odnést do lavice.
- e) myslím, že při podávání na ruku by Eucharistie mohla být zneuctěna (např. špinavé ruce věřících atd.).
- f) se mi tento způsob jeví pro přijímajícího jako důstojnější.
- g) mi tento způsob umožňuje lépe duchovně prožít moment rozdávání svatého přijímání.
- h) Jiný důvod. Jaký?

B) *Na ruku, protože*

- a) myslím, že je tu menší riziko, že Eucharistie upadne na zem.
- b) se mi to zdá více hygienické.
- c) se mi tento způsob z teologického hlediska jeví jako správnější.
- d) se mi tento způsob jeví pro přijímajícího jako důstojnější.
- e) mi tento způsob umožňuje lépe duchovně prožít moment rozdávání svatého přijímání.
- f) Jiný důvod. Jaký?

C) *Neupřednostňuji žádný ze dvou způsobů.*

Prostor pro případná další sdělení:

2) **Organizoval jste ve farnosti nějaké katecheze o Eucharistii v souvislosti se zaváděním možnosti podávat Eucharistii na ruku v ČR v roce 1998?**

- a) ne
- b) ne, nepůsobil jsem tou dobou ve farnosti, nebyl jsem ještě knězem apod.
- c) ano. Pokud ano, vyplňte, prosím, také otázku č. 2.1, pokud ne, pokračujte rovnou otázkou č. 3.

Prostor pro případná další sdělení:

2.1 Jaký jste zaznamenal ohlas na tyto katecheze ze strany věřících vzhledem k tomu, za jakým účelem byly pořádány?

- a) velmi pozitivní
- b) spíše pozitivní
- c) spíše negativní
- d) velmi negativní
- e) neutrální
- f) nepamatuji se

Prostor pro případná další sdělení:

- 3) **Nastavují věřící podle Vás ruce pro přijetí Eucharistie správným způsobem?**
- a) ano, výjimky jsou minimální
  - b) ne, poměrně často se vyskytují chyby. V čem podle Vás chybují nejčastěji?

Prostor pro případná další sdělení:

- 4) **Stává se Vám často (více, než 2x do roka), že Eucharistie upadne na zem (na patěnu) při jejím podávání?**
- a) ano – při podávání do úst
  - b) ano – při podávání na ruku
  - c) ano – při podávání na ruku i do úst
  - d) ano, ale nepamatuji si, zda při podávání do úst nebo na ruku
  - e) ne

Prostor pro případná další sdělení:

- 5) **Zaznamenáváte opakovaně v souvislosti s podáváním Eucharistie na ruku dětem (do 12 let) nějaké problémy?**
- a) ne
  - b) ano. Jaké?

Prostor pro případná další sdělení:

- 6) **Jaký postoj zaujímáte k názoru, že při podávání Eucharistie na ruku upadá zbožnost věřících?**
- a) zcela souhlasím, protože
  - b) částečně souhlasím, protože
  - c) částečně nesouhlasím, protože
  - d) zcela nesouhlasím, protože
  - e) neutrální, protože

Prostor pro případná další sdělení:

- 7) **Přistihl jste někdy přijímajícího, jak odnáší Eucharistii na ruce (nepřijal ji hned nebo při podstoupení)?**
- a) ne
  - b) ano. Kolikrát přibližně do roka se Vám toto stane?

Prostor pro případná další sdělení:

- 8) **Našel jste někdy ležet v kostele po skončení bohoslužby hostii, u které bylo pravděpodobné, že byla proměněná?**
- a) ne
  - b) ano. Kolikrát?

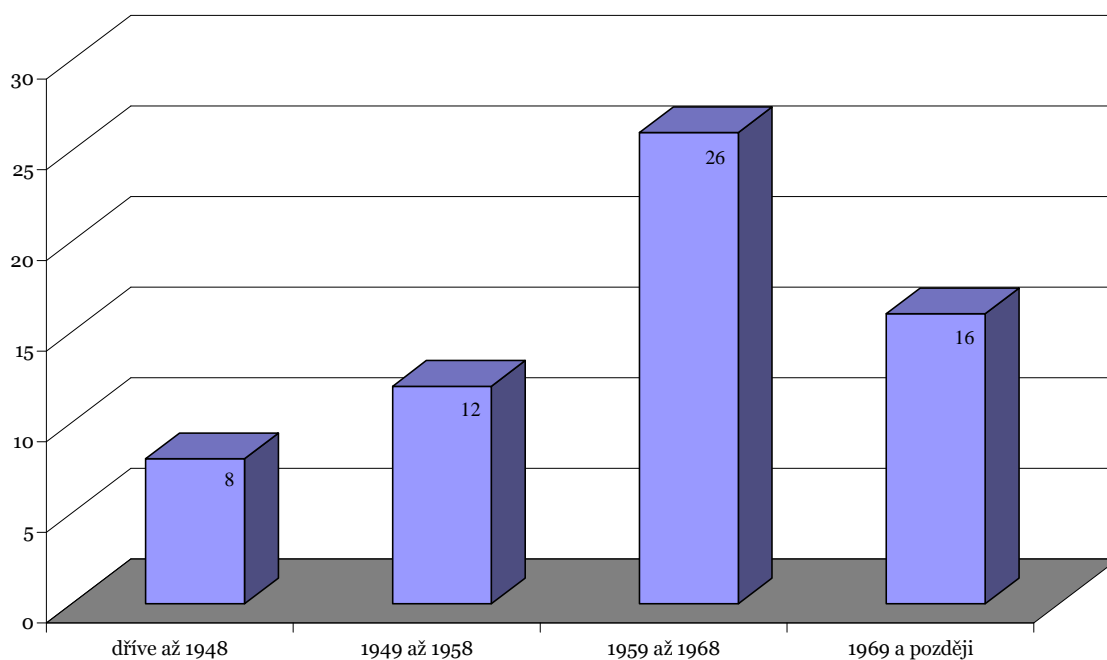
Prostor pro případná další sdělení:

- 9) **Vidíte v souvislosti s podáváním a přijímáním Eucharistie v současné době nějaký problém nebo máte k tomu nějaký postřeh?**
- a) ne
  - b) ano. Jaký?

Příloha č. 3: Grafy

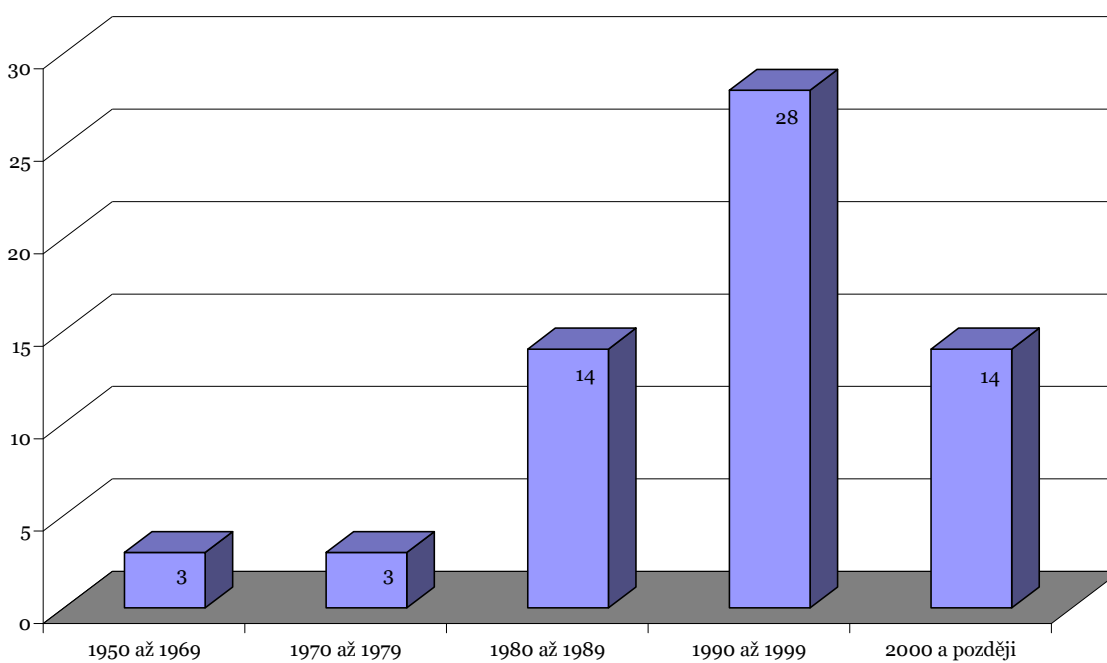
Uved'te, prosím, rok vašeho narození.

Graf k tabulce č. 1: Rok narození respondentů

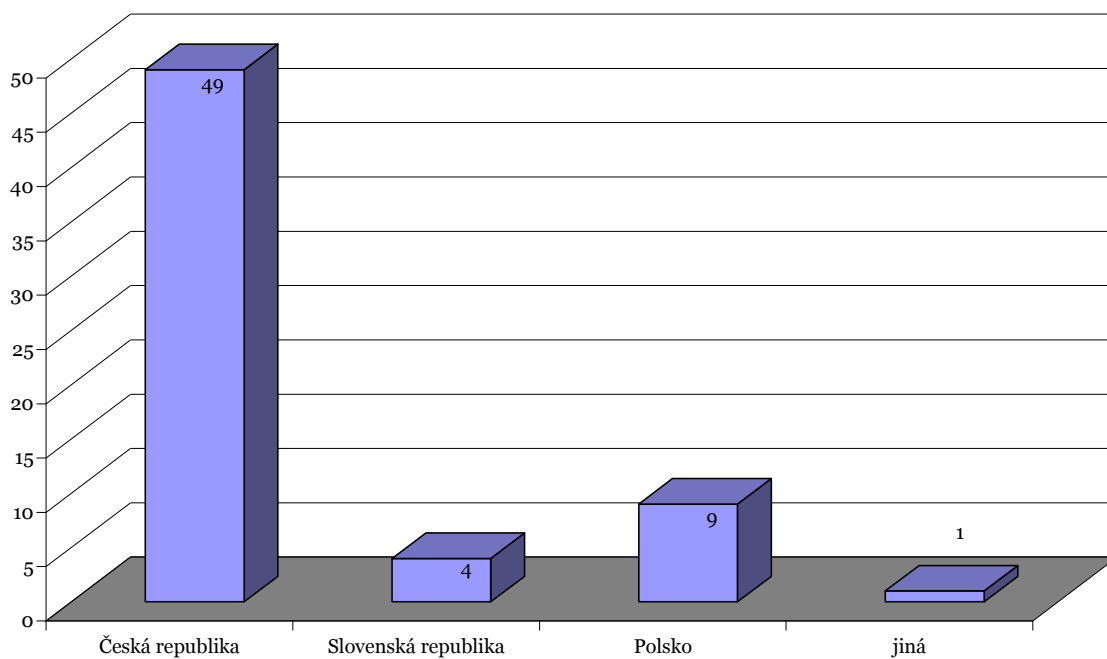
Uved'te, prosím, rok vašeho kněžského svěcení.

Graf k tabulce č. 2: Rok kněžského svěcení respondentů

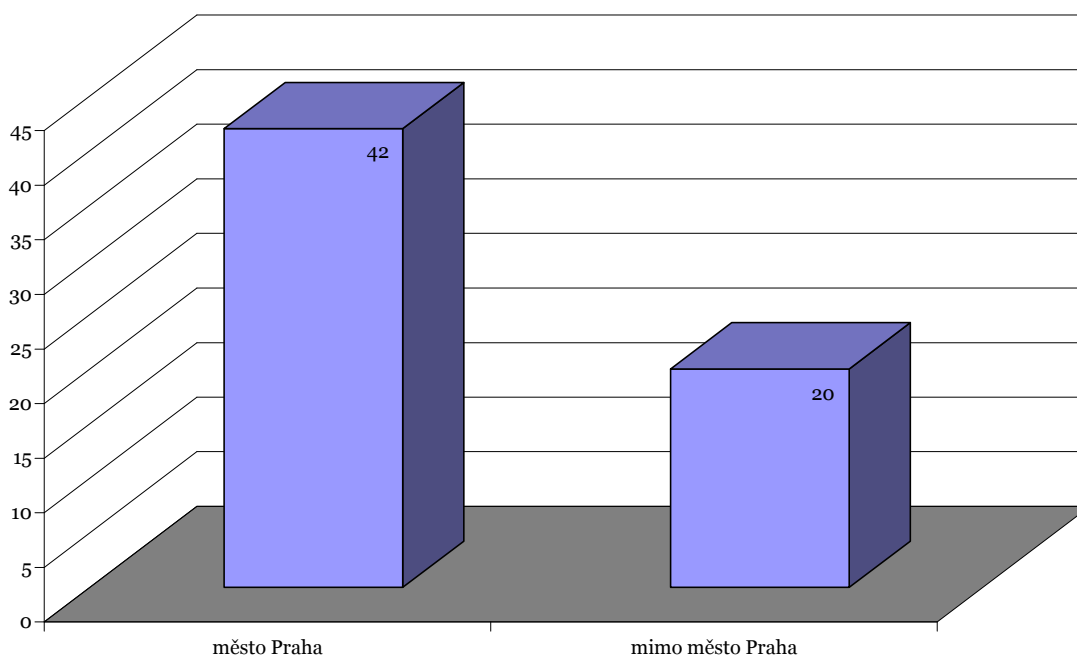
V jaké zemi jste vyrůstal?

Graf k tabulce č. 3: Země, kde respondent vyrůstal

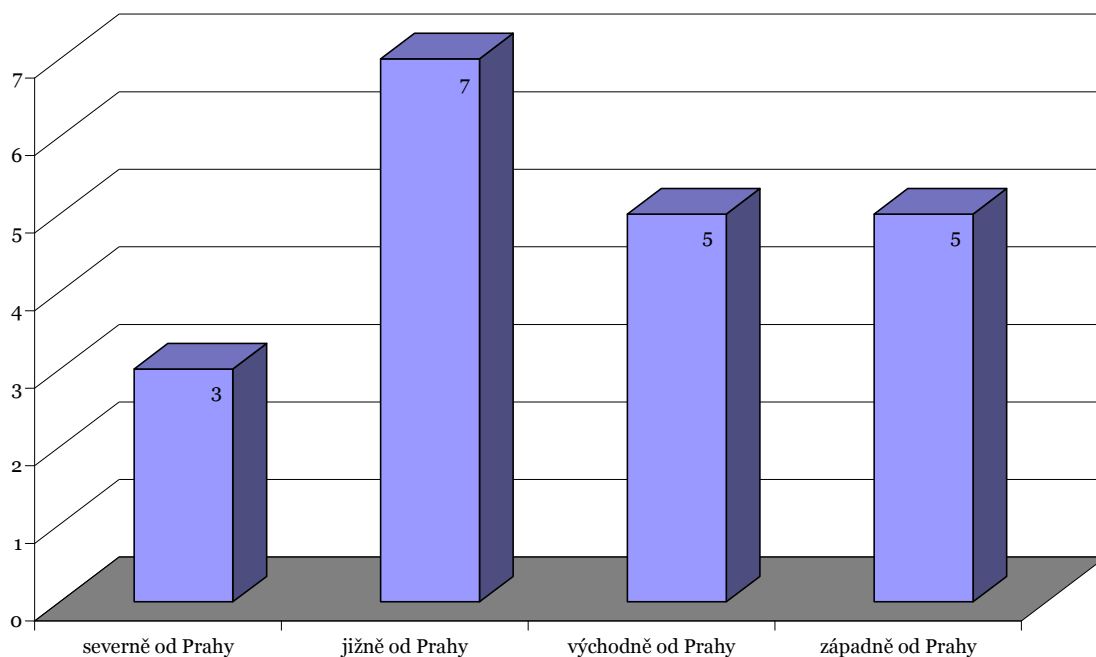
Ve které části Arcidiecéze pražské působíte?

Graf k tabulce č. 4: Místo působení respondenta

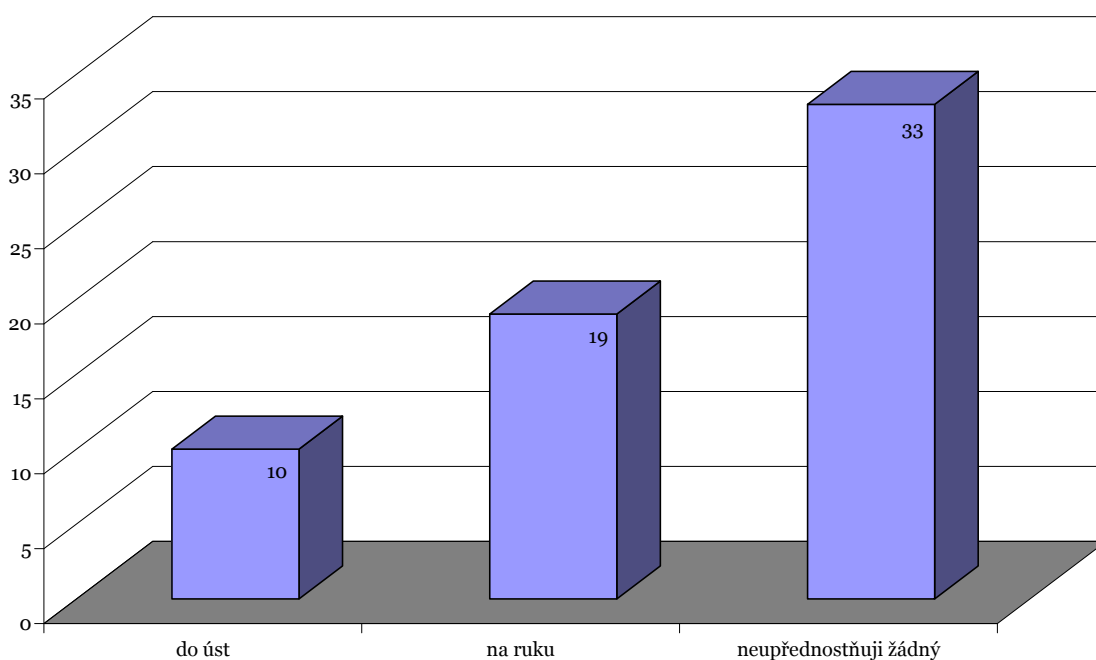
Pokud mimo město Praha, pak:

Graf k tabulce č. 5: Bližší specifikace místa působitě respondenta

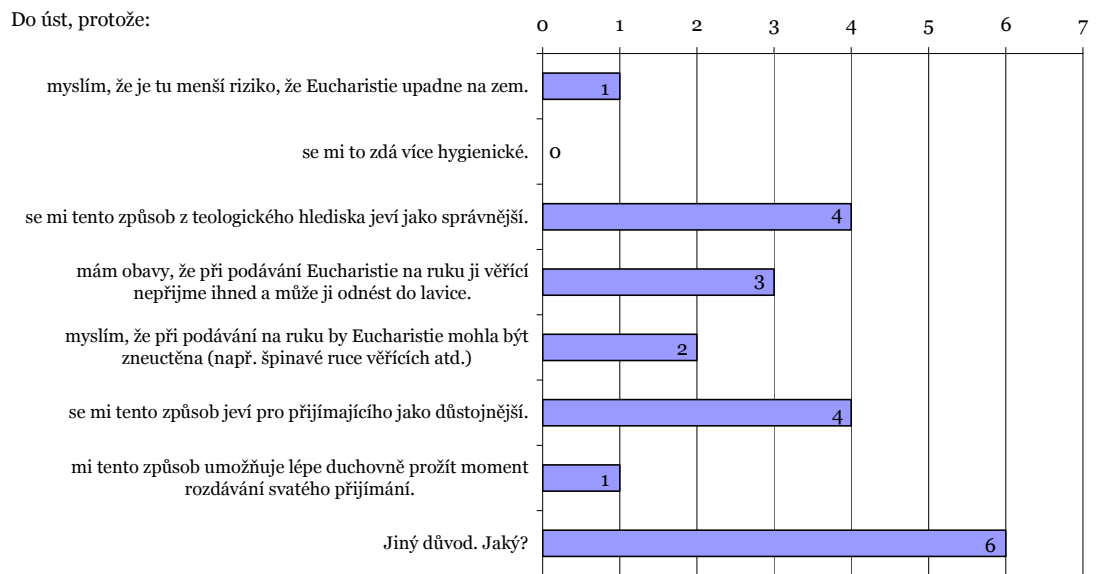
- 1) **Jaký způsob podávání Eucharistie věřícím preferujete (můžete zaškrtnout i více zdůvodnění)?** *Preference může souviset s mnoha okolnostmi, ale zaškrtněte ten způsob, který je bližší vám osobně, pokud takový je, a následně specifikujte, které důvody vás k tomu vedou.*

Graf k tabulce č. 6: Preference způsobu

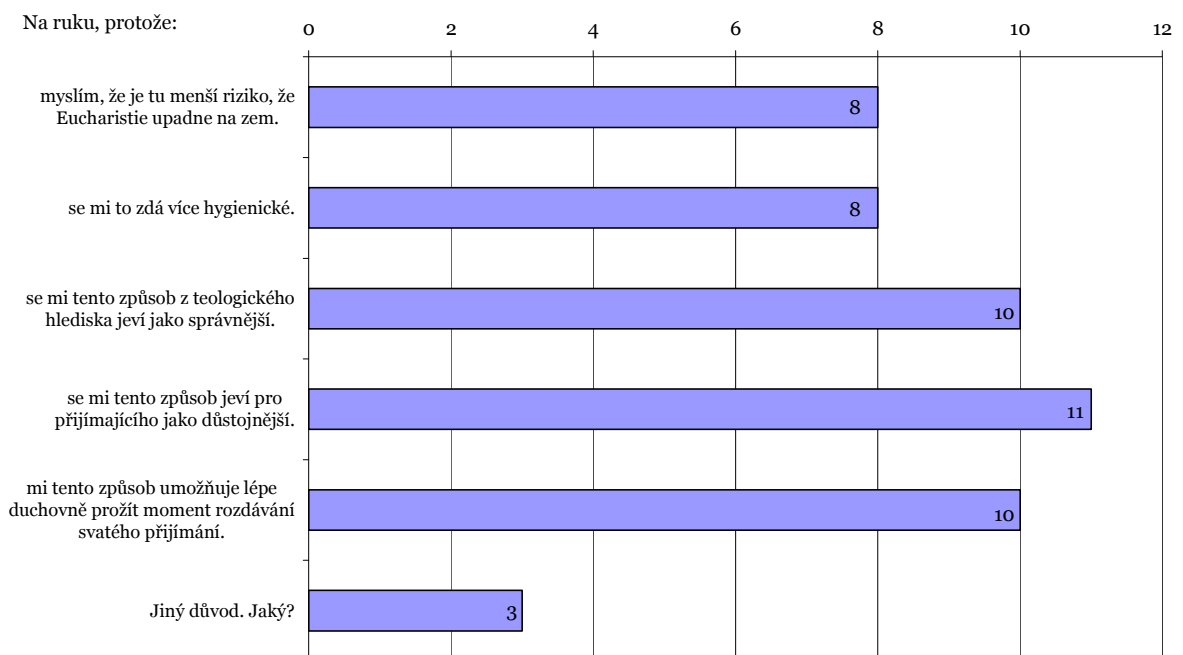

Graf k tabulce č. 7: Zdůvodnění volby podávání Eucharistie do úst

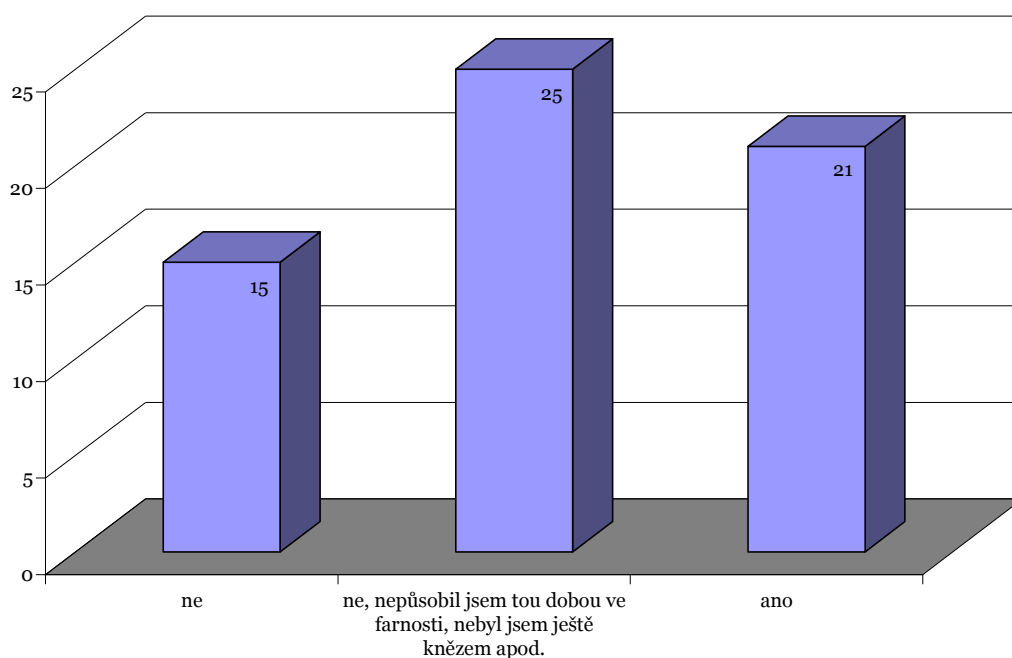

Graf k tabulce č. 8: Zdůvodnění volby podávání Eucharistie na ruku

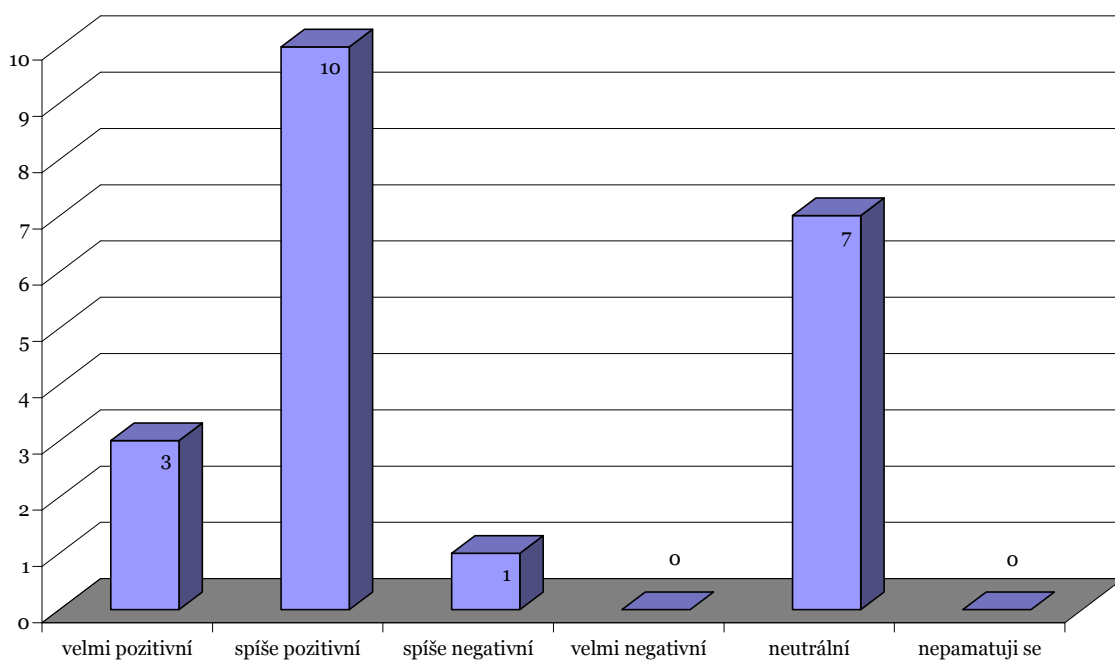
2) Organizoval jste ve farnosti nějaké katecheze o Eucharistii v souvislosti se zaváděním možnosti podávat Eucharistii na ruku v ČR v roce 1998?

Graf k tabulce č. 9: Katecheze o Eucharistii

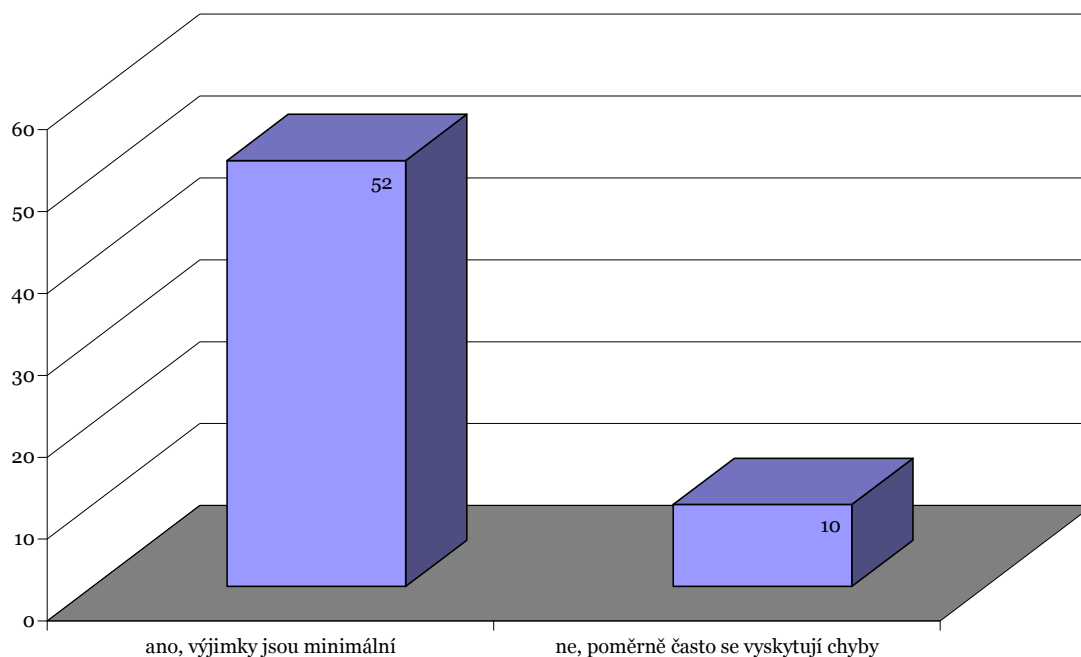
2a) Jaký jste zaznamenal ohlas na tyto katecheze ze strany věřících vzhledem k tomu, za jakým účelem byly pořádány?

Graf k tabulce č. 10: Ohlasy na katecheze

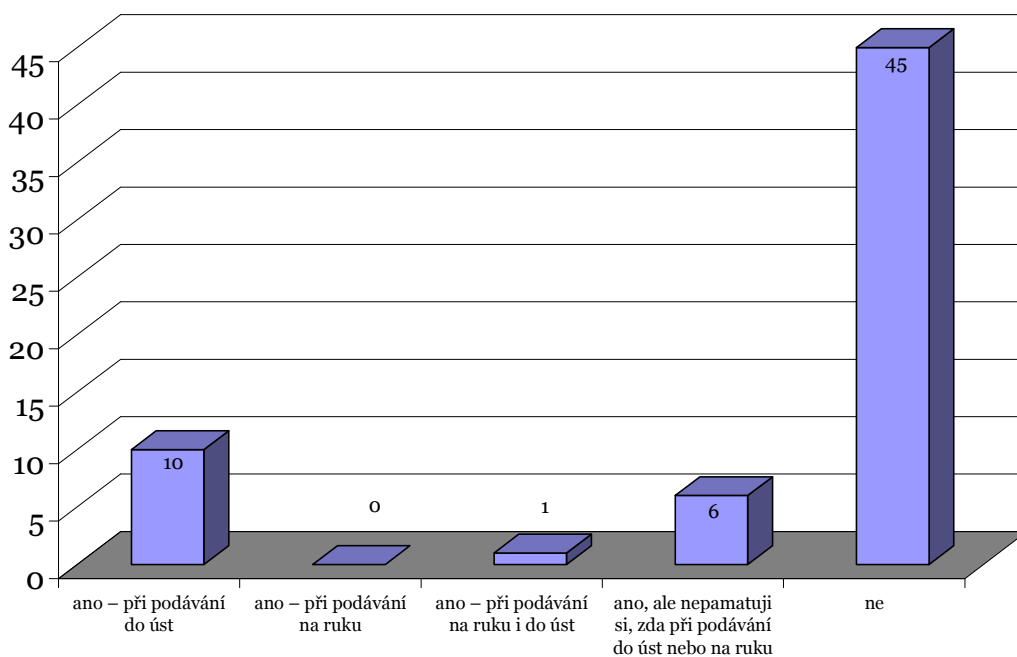
3) Nastavují věřící podle vás ruce pro přijetí Eucharistie správným způsobem?

Graf k tabulce č. 11: Nastavování rukou

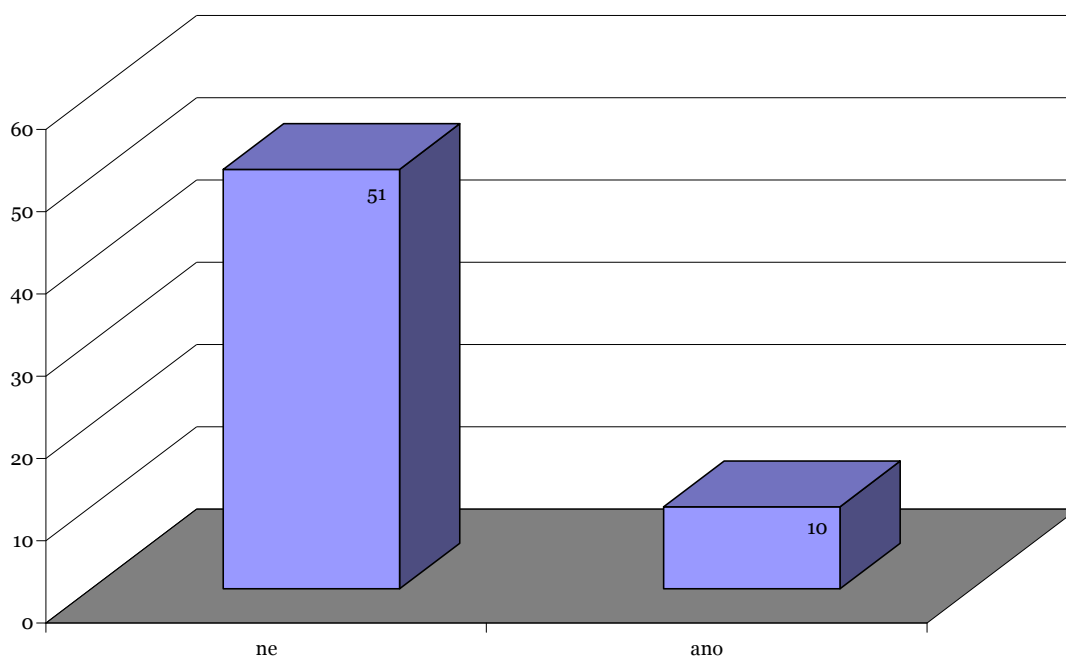
4) Stává se vám často (více než 2x do roka), že Eucharistie upadne na zem (na patěnu) při jejím podávání?

Graf k tabulce č. 12: Upadnutí na zem

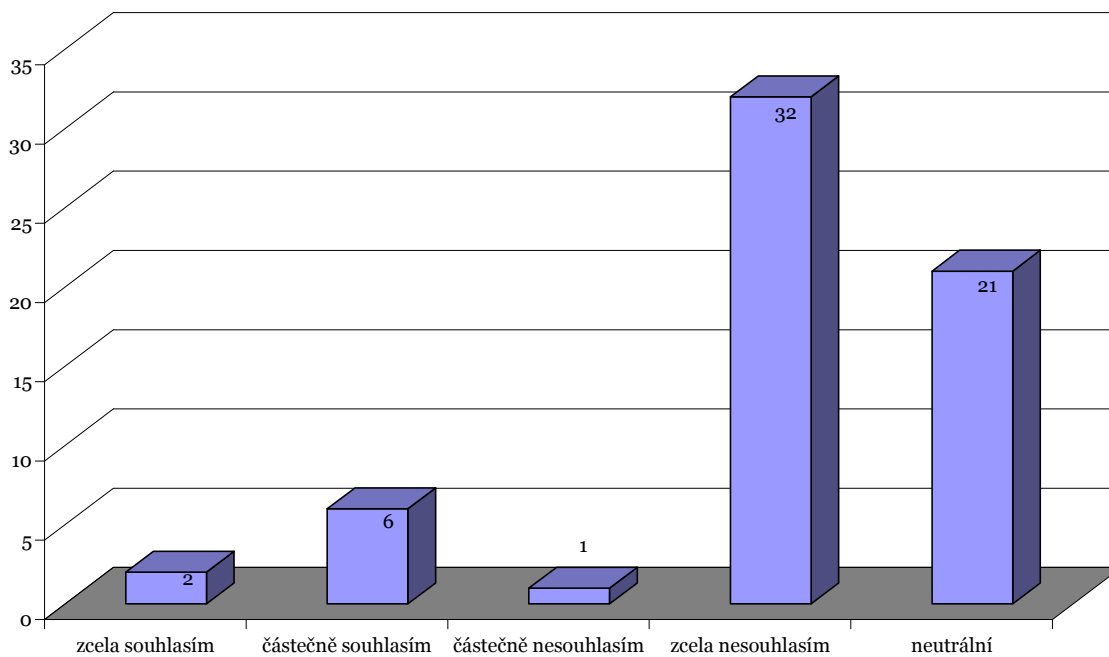
5) Zaznamenáváte opakovaně v souvislosti s podáváním Eucharistie na ruku dětem (do 12 let) nějaké problémy?

Graf k tabulce č. 13: Podávání Eucharistie na ruku dětem

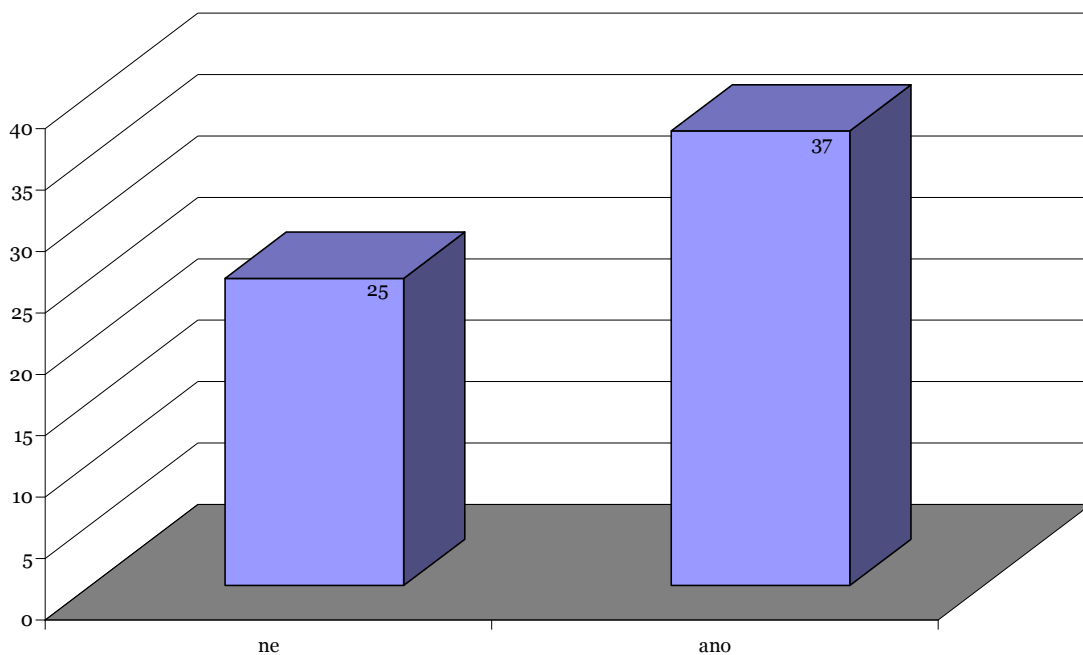
6) Jaký postoj zaujímáte k názoru, že při podávání Eucharistie na ruku upadá zbožnost věřících?

Graf k tabulce č. 14: Podávání na ruku a zbožnost věřících

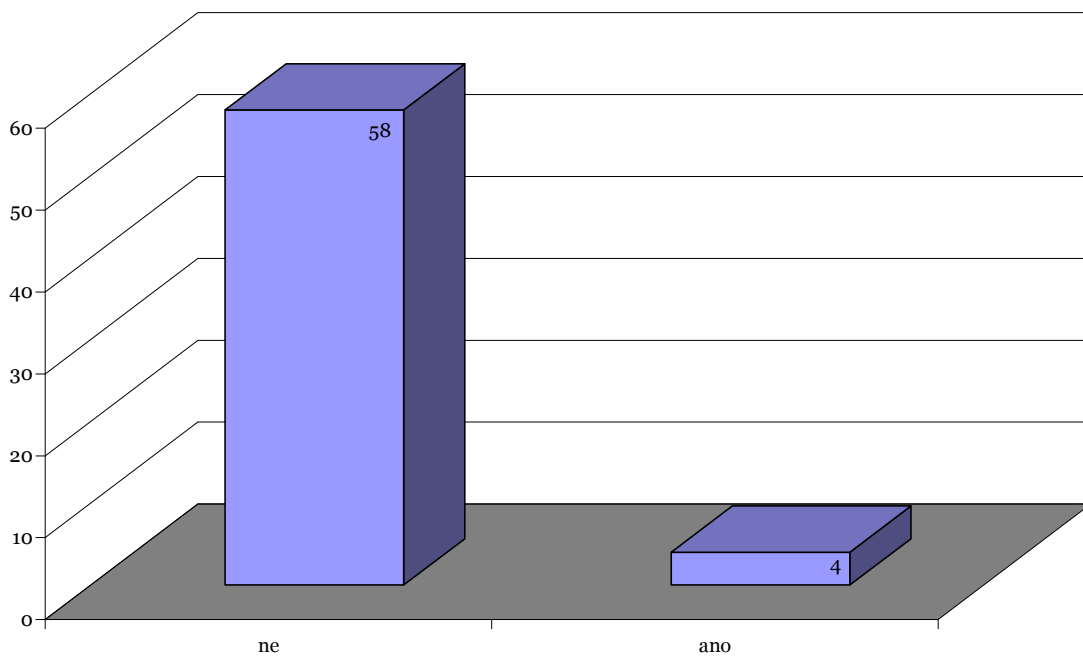
7) Přistihl jste někdy přijímajícího, jak odnáší Eucharistii na ruce (nepřijal ji hned nebo při podstoupení)?

Graf k tabulce č. 15: Přijetí Eucharistie

8) Našel jste někdy ležet v kostele po skončení bohoslužby hostii, u které bylo pravděpodobné, že byla proměněná?

Graf k tabulce č. 16: Proměněná hostie v kostele

9) Vidíte v souvislosti s podáváním a přijímáním Eucharistie v současné době nějaký problém nebo máte k tomu nějaký postřeh?

Graf k tabulce č. 17: Doplňující informace

